

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 6'50 mesečno.
četrtletno K 19'50.
Če pride naročnik sam v uredništvo po list: Me-
sečno K 6'—, — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 40 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 29. marca 1920.

St. 71.

Odgoditev Narodnega predstavništva.

Pasić kandidat za koncentracijo. — Mi naj nasitimo stradajoče Avstrijce.

Boljševizem v Rusiji in boljševizem pri nas.

Kar je bilo neizogibno je prišlo: tudi pri nas v Jugoslaviji so se pojavili komunisti. Komunistem je nekaj novega, še ne preživlega in unešenega, zato zanima, zato vleče, kakor vleče vsaka novotarija, posebno ako poleg tega še obeta preosnovno človeške družbe. In boljševizem obeta v svojem evangeliju ravno preobrazbo vsega dosedanjega reda. Gospodarsko in moralno upropaščenje, ki ga je povzročila dolgotrajna vojna, je rodilo posebno v širokih ljudskih masah globoko nezadovoljnost. Ljudstvo čuti, da tako ne more iti dalje, zato išče izhoda, poti k izboljšanju življenjskih razmer. Toda zaman. Samo ga ne najde, država in drugi v to poklicani faktorji ji ga tudi ne pokažejo. V tem obupnem položaju išče rešitve v visokih frazah, v fantomih, v fatamorganah. Kdor ji nudi več in lepših fraz, fantomov in fatamorgan, tega se oklepa. Zato se oklepa boljševizma, ki ji nudi vsega tega največ.

Boljševizem, v današnjem smislu besede se je rodil na Ruskem, vzplapolal in zmagal,

Moje življenje.

(Narodna knjižnica. Snopič 13—15.)

Za »Podobami iz sanj« bo »Moje življenje« ena najlepših Cankarjevih knjig. Številko Cankarjevih del se je s tem za eno knjigo pomnožilo in slovenska literatura je za eno delo bogatejša. To nas tembolj veseli, ker pisateljevi prijatelji niso znali po njegovi smrti povedati o njem skoraj ničesar. Razven drobne knjižice »Spomini Ivana Cankarja«, ki je izšla takoj po pogrebu, nismo dobili o njem nikakega večjega dela.

Nameravalo se je, da mu bo posvečena 12. številka »Ljubljanskega Zvona«, potem se je reklo, da izide poseben »Cankarjev album«. Sedaj ne vemo, ali bo res ka' iz tega. Zato pa se je razvnela nekaka debata med dr. Oblakom in dr. Tavčarjem v »Slov. Narod« in v »Napreju« in za nas ni dvoma, da bo v tem boju zmagal neliterat dr. Oblak nad literatom dr. Tavčarjem. Ta pravda se vodi bolj advokatsko nego umetniško in gospoda nasprotnika razvijata vsak s svojega stališča svoje govorniške in pisateljske zmožnosti. Nam se zdi, kakor da sedi ubogi Cankar zopet pred sodiščem in vidimo njegov vesel nasme, ki ga je kazal vselej, kadar so se

Ljudstvo širne zemlje je videlo to njegovo zmago in se opijano. Če je prinesel boljševizem rešitev Rusiji, zakaj bi ga ne prinesel tudi ostalim zemljam, si misli ljudstvo. Pri tem pa ne pomisli na dvoje prevažnih okoliščin: da je Rusija svet zase, dežela, ki se ne da primerjati z nobeno drugo na svetu, ter da je ruski boljševizem zavzel čisto drugačen razvoj, kakor pa mu je bil prvotno namenjen.

Rusija je bogata država, ki zlahka preboli nekaj kriz; ki producira toliko živil, da ni v nevarnosti, da jo uniči glad, tudi ako je slučajno nekaj mesecev, ali celo par let odrezana od ostalega produktivnega sveta. Na drugi strani pa je bil v Rusiji sistem tak, da srednjega stanu skoro ni bilo, da je bila samo aristokracija, krvna in denarna ter proletarijat, kmetski in industrijski.

Nasproti temu pa je naša Jugoslavija in ž njo vred tudi pretežna večina drugih držav tako navezana na tuje produktivne zemlje ter njih uvoz, da bi, ako bi bila le par mesecev od njih odrezana, morala neizprosno poginiti. Na drugi strani pa pri nas ni velekapitala, če izvzamemo par izjem, ki popolnoma nič ne izpremene pravila. Mi smo

ljudje ukvarjali z njegovo osebo in umetnostjo. Zunaj pa vidimo ono obširno množico, ki ga je spremljala v njegovem življenju in ta množica ga bo navdušeno pozdravila, pa naj govore gospodje sodniki in zagovorniki tako ali tako. Saj leži njegovo življenje jasno pred nami in njegova dela govore več, kakor vsa zagovorniška modrost. Celotno svoje življenje je nam pravil o sebi, o tisti globoki življenjski resnici ki jo je čutil in slutil in ji je vključ svojimi popolnosti komaj on našel izraza. Trideset knjig — to je njegov življenjepis. Zato se mu je zdelo nepotrebno pisati še posebej o sebi. »Moje življenje« je postalo takorekoč slu ajno. Napisal je 14. poglavij za »Slov. Narod«. V njih je nam podal spomin in misli svojih prvih let. Na Vrhniki se je začela njegova pot in je šla skozi deveto šolo proti Ljubljani. Sam o sebi pravi v teh spominih: »Kaj sem zares jaz. Ali ni le moj ubogi Jure, ki je hodil po drva v Blatni dol. Ali ni moj nebogljeneč Marko, ki je nesel težki križ pred procesijo. Ali ni moj sirotni idealist Peter Novljan iz hiše smrti. Če so se rodili iz mene vsi ti nesrečniki, z mirom zamišljeni, prezgodaj dorasli otroci — kaj ni tedaj njih lice moje lastno pravo lice? Čemu še življenjepis«.

vsil proletarci, cel naš narod je velik proletarec. Glavna želja komunizma je socijalizacija industrije, produkcije, trgovine itd. Socijalizacija pa je uspešna in dobičkanosna samo tedaj, če je v deželi mnogo in močnih obratov, ki se jih socijalizira. Ti obrati morajo biti pred vsem močno aktivni. Pri nas prvič ni velikih obratov, drugič pa so tudi oni, ki res obstojajo tako šibko aktivni, da bi se s socijalizacijo, še tista aktivnost kmalu zrušila. In ker bi socijaliziranih podjetij nihče ne mogel podpirati ter jim nihče ne bi mogel nadoknaditi pasiv, bi bila primorana že v nekaj dneh ali tednih svoje delovanje ustaviti, oziroma bi ga ustavili delavci že sami, ker ne bi ne hoteli in ne mogli zastojn delati. S tem pa bi padli v še mnogo hujšo krizo, kakor pa je ta, v kateri se nahajamo danes.

Razvoj ruskega boljševizma je privedel čisto drugam nego so nameravali spočetka njegovi začetniki. Oddaljil se je od prvotnih načel tako daleč, da sistemu, ki je danes v veljavi v Rusiji, nikakor ne pristojta več ime — boljševizem. Današnji ruski boljševizem pa tudi ni brezdomovinski, ampak temelji trdno v domači ruski zemlji; postal je

Iz tega sledi stavek: Objektivne umetnosti ni in je ne more biti, dokler je umetnost delo in dih človeka. Kdor je umetnik, kleše v kamen od začetka do konca sam svoj obraz. In ta obraz je Cankar izklesal v svojih delih. Ni dokončal svojega življenjepisa. Na koncu pravi sam:

»Zdi se mi, da bi bilo koristno, če bi vsak človek očitno povedal o svojem pravem življenju, kar more. Nikakor ne zato, da bi se razkazoval po vlačugarsko, tudi zato ne, da bi pisal povesti ljudem v pouk in zabavo, temveč edinole, da se razgleda sam po prostiranih poljahnah, svoje duše, da sega mukoma in trepetoma iz prepada v prepad svojega bitja, da išče dna.

To pa je tudi vzrok, da bom kljub vsem pomislekom dvomom, ki sem jih razložil, kdaj pozneje še nadalje pisal te mladostne spomine. Morda kmalu, morda čez dvajset let, če mi jih Bog da še toliko dočakati. — — —
Mnogo nam je povedal Cankar, a ni povedal nam svoje poslednje besede. Ali jo je sploh kdo povedal? Cankar sam pravi o tem:

»S poštenimi očmi gledaš na svoje življenje, rad bi ga pregledal in prevozil do zadnje štacije. Strahoma spoznaš, da ni nikjer

nekako — ruski naroden boljševizem. To ime zveni sicer čudno; je pa edino pravilna oznaka zanj. Glavna naloga ruskega boljševizma je bila vzpostava nekdanje Rusije. To nalogo je izpolnil sijajno.

Za Rusijo je bil boljševizem neobhodno potreben, brez njega bi danes Rusije sploh ne bilo. Za nas pa bi bil poguben. S preobratom družabnega reda ne bi izboljšali ampak popolnoma uničili ga, tako da bi bila vsaka nova vzpostava absolutno nemogoča. Naš narod bi stem preobratom izgubil še ono borno kar ima in postal bi najbednejši berač, z njim pa bi postali berači vsi njegovi člani.

To bi bile posledice zmage komunistov v Jugoslaviji v najboljšem slučaju. V slučaju, da bi se razvoj vršil prosto, brez da bi posegli vanj naši sosede. V slabšem slučaju, pa, v slučaju, da bi posegli vanj naši sosede tudi dejansko, bi to ne pomenilo samo konec svobode preobrazujočega proletarijata, ampak tudi konec svobode celega troimenega naroda kot takega. Ker pa je v zaslužnjem narodu zaslužjen tudi vsak posameznik, ker vlada nad njim, kakor nad celoto imperijalistični kapitalizem, bi to sužnost občutil najbolj proletarijat sam, vključ temu, da mu, recimo narodna sužnost, radi mednarodnega mišljenja ne bi delala bridkosti.

To naj bi pomislil vsak, kdorkoli ima toliko zdrave razsodnosti, da lahko sam misli ter mu ni treba slepo verjeti vsaki slučajni frazi. Kar je zdravo za velikega moža, je navadno pogubno za otroka. In mi Jugoslovenci smo napram Rusiji — otrok.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov mariborskega okrožja, s sedežem v Mariboru je imelo dne 14. marca 1920 v dvorani pri stari pivarni izreden občni zbor, ki je bil dobro obiskan, ker sta se ga udeležili nad 2/3 članov in članic.

Iz temeljitega poročila društvenega vodstva je posneti, da je v društvo včlanjenih samo iz mesta Maribora 56 članov in članic, brez članov izven mesta Maribora. V društvo so včlanjeni vsi koncipijenti, pisarniški ravnatelji ter večina ostalega pisarniškega osebja obojega spola.

Društvo se je osnovalo pri zborovanju dne 18./VI. 1919. V tem času je priredilo 6 zborovanj in imelo 5 sej, kjer so se razpravljali društveni cilji za zboljšanje gmo-

te zadnje štacije, da se voziš v večnem kolarju. Izpovej se še tako vestno in verno, zmirom ti bo v srcu kljuval grenki učitek, da si bil nekaj sila važnega pozabil povedati, ne le nekaj važnega, temveč celo najvažnejše, tisto poglavitno stvar...«

K »Mojemu življenju« je pridral urednik nekaj Cankarjevih drobnih povestic iz zadnje dobe. Tudi to so spomini in spadajo k življenjepisu. Najlepši so njegovi spomini na mater. Vprašanje je, ali je sploh kateri pisatelj s tako ljubečo in lepo besedo popisal svojo mater. Tu je toliko krasote in miline, da se ti zdi vse to, kakor večerna otroška molitev, polna ljubezni in udanosti. Vse dobro stoji pred nami ta slovenska mati v svojem trpljenju in žrtvi. Cankar pravi o materah: »Bog daje materam čudne uganke. Na primer: kako bi se pripravilo kosilo za osmero ljudi, če ni groša v hiši in če ne da štacunar niti soli na upanje? Kosilo je na mizi. Skrivnostno gre življenje dalje od dne do dne in

nega položaja, regulacijo plač, za stabiliziranje, izšolanje in discipliniranje pisarniškega osebja. V to dosego in izposlovanje vseh onih ugodnosti pri nakupovanju živil in obleke, kot so jih deležni državni nastavljeni, odposlalo je društvo 12 spomenic, okrožnic in resolucij na deželno vlado, odvetniško zbornico, mestni magistrat v Mariboru, na druge pristojne oblasti ter posamezne odvetnike. Doseglo je s tem delne uspehe, glede ostalih zahtev se vrše komaj pogajanja med društvenim vodstvom in gg. šefi. Pričakuje pa se ugodne rešitve tako od strani vlade kakor tudi odvetniške zbornice.

Doseženi uspehi veljajo tudi za vse tovariše in tovarišice po mestih in trgih izven Maribora, jugoslovenski del Koroške, Prekmurja itd. — ter bi bilo želeli, da vsi oni, ki k društvu še niso pristopili, to store čimpreje, ter delujejo po svojih okrajih solidarno z društvom energično za takojšno uresničenje opravičenih naših zahtev.

Nastopili so tudi za nas novi težki časi. Ustroj pisarn zahteva stalnega, inteligentnega osebja, pisarniški izdelki predvidevajo duševne zmožnosti in požrtvovalne energije, bodisi od koncipijentov, kakor od pisarniških ravnateljev, ki morajo poleg splošne zmožnosti obvladati tudi vse vedno se spreminjajoče vladne in druge naredbe. Strojepisne in stenografi morajo dovršeno obvladati svoj posel. Časi, ko je lahko postal odvetniški ali notarski uradnik vsak, če je le znal prepisavati so se preživeli, zato je izginila tudi kategorija tako zvanih »pisarjev«. Tudi najzadnja pisarna si je danes že nabavila stroj.

V modernih pisarnah deluje le diktat in hitro strojepisje, drugače preti pisarni pogin.

Dan na dan opažamo, da je klijentela primorana take pisarne zapuščati, ne glede na okolnost, ali je dotični odvetnik na višku juridičnih zmožnosti, ali ne, ker pisarna brez zmožnega osebja zbog tehničnih ovir ne more slediti hitremu izdelovanju ter zmagati zastopstva v vseh poslovnih delih.

Načeloma torej pritiče osebju odvetniških in notarskih pisarn vsaj ona najnižja plača in one ugodnosti, kojih so deležni državni nastavljeni enakih kategorij.

V novi odbor so bili soglasno izvoljeni: Predsednik: Gilčvert Dragotin; podpredsednik: Dergas Štefan; tajnik: Cilenšek Josip; blagajnik: Moškon Franjo; odborniki: Troha Karl, Hošič Karl in Mlaker Lija; namestniki: Kamenšek Štefan, Hrušovar Franjo in Kavčič Fani; nadzorstvo: Planinšek Martin in Vuga Otilija.

se ne ustavi. Strma in grava je pot, težek je voz; na vozu sede otroci, osmero jih je; jedo, pijo, smejo se in kriče; mati je vprežena; če bi se odpočila, če bi stopila prepočas, bi ji švrknilo preko sključenih pleč: »Hej, potegni«. Tam kje pod visokim klancem omahne. Omahne in umrje. In še umreti jo je sram; zdi se ji, da je storila krivico tistim, ki so živeli od njenega življenja.

Čudovite besede tako polne ljubezni in resnice.

Na koncu sledi nekaj zanimivih spominov z Rožnika. Cankar popisuje razne dogodke z živalimi in kaže pri tem človeka...

Čemu besedi? Pisati o Cankarjevih knjigah je bila vedno težka stvar. Danes je skoraj nepotrebno, ker smo spoznali, da stem nič ne pripomoremo k njih razumevanju; saj je v njih vse jasno.

Naj bi ne bilo slovenskega človeka, ki bi ne vzel v roke »Mojega življenja« za to veliko noč!

Dr. I. L.

Odboru je naročeno: 1. Da urgira vlogo na deželno vlado, da ista čimpreje ustanovi posebno kategorijo za odvetniške in notarske uradnike, ter jim dovoli pri nabavi živil in obleke vse one ugodnosti, kojih so deležni državni nastavljeni. 2. Da urgira vlogo na odvetniško zbornico, ter opozori poverjenišvo za pravosodje, da se naredbenim potom izda tak odvetniški in notarski tarif, ki bode tvoril pravično podlago za priznanje stroškov, v ožgled vrednosti današnje krone z ozirom na vedno višanje cen vseh potrebščin. 3. Da se pri pogajanju s šefi radi regulacije plač odvetniških in notarskih uradnikov privzame za podlago kot najnižje plače one prejemke, koje dobivajo državni nastavljeni enakih kategorij, višje plače pa so pridržane medsebojnemu dogovoru med poedincem in šefom z ozirom na obsežnost dotične pisarne, zmožnost in uporabnost posameznika, oziraje se pri tem na vsebino bodočega tarifa.

Cenjeni naročniki

se opozarjajo, da plačajo naročnino, ako tega še niso storili, ker sicer se jim s 31. t. m. list ustavi. Naročnina se plačuje naprej. Kdor lista ne vrne, ali ne naznani, da ni več naročnik, se smatra za naročnika, ter mora naročnino plačati!

Upravništvo »Mariborskega Delavca«.

Dnevne vesti.

O Jugoslaviji prinašajo praški »Narodni Listy« lep članek, kjer statistično dokazujejo, da Italija nima opravičenih zahtev po našem ozemlju.

Naša zlata mladina. Naša mladina se vrača iz visokošolskih mest na počitnice. In kaj prinaša s seboj. Pri nekem dijaku je straža našla celo kopico reklamnih boljševiških brošur in ko so ga vprašali, kaj jih rabi, je odgovoril: jaz sem boljševik. Res zlati vek zdaj, narod, tebi pride!

Ubogo naše bratstvo, če ga bodo podpirali zagrebški židje. Neki Slovenec je prišel v zagrebško trgovino Weinberg & Co. Ko je imel blago že odmerjeno in je hotel plačati, je prišel šef firme in pravi: »Vi ste Slovenec, vam ne prodamo, pojdite v Ljubljano k Slovencem kupovat.« In mu je res vzel blago nazaj. Slovenec je seveda čifuta takoj spoznal in mu je resnico v obraz povedal. Ta dogodek kaže, kako nas čifuti sovražijo. V svojih zagrebških listih razširjajo ti ljudje najnesramnejše laži o Slovencih, ki jih mnogokrat tudi poštena hrvatska javnost smatra za resnico. To pa vse zato, ker naš narod Judov ne mara. Mi bi le želeli, da bi se tudi pri nas reklo: Mi vam nič ne prodamo, vi ste žid. To bo nas rešilo židovskega mrčesa, ki je tako onečistil naš beli Zagreb. Taki Jugo- ali bolje Judoslovenci zaslužijo pozornosti. Njih bojkot nam je všeč — želeli je samo, da jih tudi mi vsi bojkotiramo.

Živilsko mizerijo bi »Straža« rada naprtila prejšnjemu komisarju in demokratom sploh. Resnica pa je, da je prehranjevalne krize, ki ni samo v Mariboru, ampak v celi Sloveniji, kriva ravno sedanja klerikalno-radikalna vlada, ker je živila, ki so bila namenjena za Slovenijo porabila za aprovizacijo Beograda ter za izvoz. Deloma pa tudi radi tega, ker je z menjavanjem uradništva zastalo vse delo. In končno tudi še radi tega, ker je namestila v ministrstvu za prehrano in v njemu podrejenih uradih nesposobno uredništvo, ker se pri namestitvi ni ozirala na zmožnosti, ampak na strankarsko pripadnost. Tu tiči vzrok naše prehranjevalne krize, gospodje »Stražarji«.

O prenočiščih v hotelih. (Dopis.) Če išče dandanes človek stanovanja ali prenočišča v hotelih, in če se javi pri vratarju praznih rok, je njegov trud gotovo brezuspešen. Stisni pa vratarju prijateljski roko in pusti

mu v njej stotak, videl boš takoj, da postane možakar mehkejši. „Samo ena soba je še prazna; pravzaprav pa tudi že naročena, pa ker ste vi, vam jo dam“, se dobrohotno opravičuje vratar! Greš v sobo. Stopnice so s preprogami pregrnjene; vidiš razna zreala, cvetlice, zelenje. Krasno! Razočaran pa si, ko stopiš v sobo in si jo malo ogledaš! Za silo pometen, vse zaprašeno, pajčevin kolikor hočeš! Bližaš se stenam. Pred nosom ti lazijo stenice, vidiš zakajena mesta na stenah, koja ti pričajo, da je pred kratkim tvoj prednik s svečo ali žveplenko stenice podil in zažgal. Odgrneš posteljo. Na rjuhah in blazinah vidiš sledove, da so bolhe in stenice vsakdanji gosti, in da je že več prednikov ležalo na isti rjuhi. In posteljnjak? Malo manjka, da se ne premika, toliko stenic je v njem. Vrtar vzame podkupnino, lastnik hotela drag denar za prenočišče, sobarica se tudi z malim ne zadovolji. Tujec pa, ki mora vse to plačati, ima pravico celo noč bdeti ali pa se dati od stenic griziti. Z drugimi besedami: Od tujca se zahteva drag denar, nudi se mu pa ne ničesar, pospešuje se le nalezljive bolezni. Po ulicah se sliši zabavljanje: Drago se mora plačati v Jugoslaviji, da se sme v blatu in s stenicami prenočevati. Ni je oblasti, ki bi se malo pobrigala! Priporočali bi pred vsem naši policiji, da se malo pobriga za te škandalozne luknje. Pa tudi organi zdravstvenega odseka bi se morali za take stvari zanimati. Poverjeništvu za notranje zadeve je pa tudi istotako poklicano v to, da temu odpomore ter tako dvigne ugled naše države.

Občinske volitve na Hrvatskem in „Straža“. »Straža« se v svoji zadnji številki veseli izida občinskih volitev na Hrvatskem. Preslepilo jo je, da je izvoljenih nekaj več pristašev Ljudske stranke, prezrla pa je, da so faktični zmagovalci — komunisti. Vsak pameten človek vidi v občinskih volitvah na Hrvatskem žalosten, splošnega obžalovanja vreden pojav, samo »Straža« se jih veseli. To je pač razumljivo, če pomislimo na zakone klerikalne morale, ki za par občinskih odbornikov proda, če treba tudi cel narod.

Ptujska manifestacija za „Jugoslovensko Matico“. ki se je vršila v četrtek 25. t. m. je uspela nad vse pričakovanje sijajno. Preko 4000 ljudi broječa množica je napolnila trg pred magistratom, kjer so v jedrnatih besedah razložili dr. Senčar, dr. Gosak ter M. Brenčič pomen ustanovitve tega velevažnega društva. V sijajnem sprevodu, katerega so otvorili Sokoli-jezdci ter zastopnik Otlov se je posebno odlikovala mladina z nebrotinimi zastavicami in cveticami. Tej mladini je v vzvišenem govoru položil prof. Sovré, na trgu pred pleslopjem okrajnega glavarstva, katero je edino bilo brez vsake zastave, krasne besede v mlada srca. S tem govorom je bila zaključena ta manifestacija za naše brate in sestre onkraj meja.

Koncert v Ptujju. Pretekli ponedeljek so priredili člani ljubljanske kraljeve opere tu koncert, kakršnega se nismo nadejali, ter ga Ptuj doslej gotovo še ni videl. Podrobnejšega poročila in kritike ne bomo pisali, pribijemo pa samo to, da je sramota za našo inteligenco, da nima za take stvari prav nobenega smisla. Koncert je bil namreč pod vsako kritiko slabo obiskan.

Od državne stanovanjske komisije. Glasom dopisa dež. vlade, poverjeništvu za soc. skrb., dne 6. 3. 1920 je tukajšnja drž. stan. komisija edina kompetentna oddajati lokale za trgovino i. t. d. Hišni lastniki se tedaj opozarjajo, da ne dajo nikakih lokalov v najem, predno ni državna stanovanjska komisija te oddaje odobrila.

„Ilirija“ — „Rapid“ 0 : 2. Včerajšnja tekma je privabila na Tezno mnogoštevilne prijatelje športa, bilo je nad 1000 gledalcev. „Ilirija“ je nastopila s par igralci rezerve in se je takoj videlo, da ji manjka one ubrane skupne igre, ki jo je imela v lanski sezoni. „Rapid“ je razvil živahno igro, pri čemer se je odlikovala obramba. S početka je bila „Ilirija“ dobra v napadu in je že skoraj dosegla uspeh, ki pa ni bil priznan. Igra se je menjavala na obeh straneh, mnogi proti strelji in anti so kazali pomladansko negotovost na obeh straneh. Tik pred

koncem prve polovice je zakrivil branilec „Ilirije“ lasten gol, tako da je bila polovica 1 : 0 za „Rapid“. Po premoru se je spočetka igra nadaljevala v ostrem tempu, pri čemer je „Rapid“ dosegel drugi uspeh. Sledilo je še nekaj krepkih napadov, ki so pokazali „Rapidovo“ agilnost. Na to je prešla zopet „Ilirija“ k napadu, a vsi njeni poskusi so se razbili deloma ob dobri obrambi „Rapida“, deloma pri vratarju, ki je imel svoj srečen dan. „Ilirijo“ je poleg kombinacije zapustila tudi sreča in tako se je končala tekma z njenim porazom. Ker ima „Rapid“ v bližnjih praznikih in nedejnih naznanjenih že več tekem, bo to nekako merilo za bodočnost. Upamo pa, da se „Ilirija“ kmalu najde v svoji pravi formi in bo popravila drugod svoj mariborski neuspeh. „Rapid“ je v svoji sestavi precej popoln, tako da bodo prihodnje tekme nudile mnogo zanimivega.

Automobilska zveza Maribor—Sv. Lenart. O pomenu te automobilske zveze, ki je veljavna za cele tri okraje bi bilo škoda govoriti. Tej zvezi pa je pretila zadnje čase nevarnost, da se bo morala ukiniti, vsled silno težavne in drage nabave bencina. Sedaj pa se je posrečilo dobiti bencin, samo vozne cene so se morale povišati. Potniki se zopet lahko poslužujejo automobila. Da pa se družba nekoliko odškoduje ter se ji omogoči redno in dobro obratovanje jo nameravata mariborski in sv. lenartski okrajni zastop subvencionirati.

Okrajni zastop pri Sv. Lenartu. Dne 2. marca se je vršila tu plenarna seja okrajnega zastopa brez načelnika, in brez podnačelnika. Predsedoval je neodbornik, vključ temu, da je bilo navzočih več odbornikov. Da so dobili zadostno število udeležencev, so pritegnili k seji kmeta, ki ni niti okrajni zastopnik. Tako delajo klerikalci v Beogradu, tako delajo tudi po občinah. Kaj poreče k temu postava?

Zveza jugoslovanskih železničarjev podružnica Maribor namanja, da se vrši javni društveni shod v torek dne 30. marca ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Tovarjši pridite vsi. Jako važno. Odbor.

Kultura in umetnost.

Velika srenja. V soboto zvečer smo doživeli premijero komedije »Velika srenja«. Velika srenja je družina poročenih možkih, udarjenih s slepoto, razlaga državnik Ettore Marianni, bankir Lordano pa ga podučuje, da temu ni res popolnoma tako. Stvar je precej dobra, a najboljša je vsekakor drugo dejanje. Uloge so bile razdeljene po večini dobro, samo g. Železnik v ulogi državnika Mariannia ni docela odgovarjal zahtevkam, ki bi jih stavili takemu možu. Pred vsem pa mu je ubila mnogo uspeha ponesrečena maska, ki ga je delala vrednega kakoga nemškega profesorja ali pa slikarja, nikakor pa ne državnega tajnika in ministra. Bankirja Lordana je podal Nučič z neprimerno dovršenostjo. Posebno v drugem dejanju je bil popolnoma na višini. Fiametta gospe Šetinske je bila v splošnem jako dobra, priznati ji moramo, da napreduje. Ugaiali sta baronica da Mincio ter njena hčerka Bice, gospa Dragutinovičeva in gđčna Viki Podgorska: Umetniško je izvedla gđčna Podgorska partijo z Marijanijem v prvem dejanju. Gromov prof. Scarpa je bil v splošnem dober, mestoma preohlapien. G. Gregorin je bil kot Colonna v maski in v igri dober, kvarilo je le, da je bil malo preveč klečeplazki in premalo energičen. Dober je bil tudi Rasbergerjev sluga Fernando. Manjše uloge so bile vse podane primerno.

Pepeluh. Sinočnji predstavi »Pepeluha« je prisostvoval autor g. dr. Ivan Lah. Koncem druge slike mu je bil izročen krasen lovorov venec z narodnimi trakovi. Občinstvo mu je prirejalo velike ovacije.

Mariborska porota.

Zapeljevanje k zlorabi uradne oblasti. V petek je stal pred mariborskim porotnim sodiščem Anton Komertzky, vinotržec v Gradcu

radi hudodelstva zapeljevanja k zlorabi uradne oblasti. Komertzky je 8. 3. t. l. odposlal iz Ptuja v Gradec 3 vagone vina, dasi ga je uradnik na kolodvoru v Ptujju opozoril, da potebuje za transport preko Špilja izvozno dovoljenje. Ko v Špilju niso pustili pošiljatve preko meje, se je obtoženi podal v Maribor na okrajno glavarstvo k referentu v aprovizacijskih zadevah g. dr. Francu Bratini in ga prosil za izvoznico. G. dr. Bratina je to oklonil, nakar mu je obtoženi ponujal 500 K, če mu pomaga, da spravi vino preko Špilja v Avstrijo. G. dr. Bratina je pokazal obtoženemu vrata. Ko pa je trdovratni Komertzky prišel še enkrat k g. dr. Bratina z isto ponudbo, ga je dal g. dr. Bratina aretirati. Porotniki so krivdo potrdili in je bil Komertzky radi hudodelstva zapeljevanja k zlorabi uradne oblasti obsojen na 5 mesecev težke ječe. To sodbo jemljemo s zadoščenjem na znanje, ker nam priča, da pri nas ni prostora za korupcijo.

Zadnje vesti.

Parlament odgoden.

LDU Beograd, 28. marca. »Politika« piše o notranjem položaju: Snoči ob 18. uri se je dosegel med vsemi strankami sporazum, da se prečita v parlamentu izjava o zunanji politiki. Glede odgoditve sej parlamenta se ni mogel doseči sporazum. Demokratije so zahtevali, da se konstatira, da sedanja vlada nima kvoruma in tudi ne večine v parlamentu. Na to pa niso pristali poslanci vladnih strank, ki so izjavili, da se seje ne odgode, temveč da se seje parlamenta samo prekinejo zaradi velikonočnih praznikov. Seja je bila nato ob 20. ob velikem hrupu zaključena. Parlament bo zopet sklican, ko se odstranijo ovire za delovanje. Kakor vse kaže, se zgodi to do 17. aprila. Nato se bodo ponovno vršila pogajanja za sestavo koncentracijske vlade.

Pasić novi kandidat?

LDU Beograd, 28. marca. »Politika« javlja pod naslovom: Prihod gosp. Pasića v Beograd. Gosp. dr. Ante Trumbić ostane v Parizu. Šef naše delegacije na mirovni konferenci v Parizu odpotuje nocoj iz Pariza in pride v Beograd v torek zvečer. Predložil bo vladi poročilo o zadnji fazi pogajanj glede rešitve jadranskega vprašanja. Razen tega se bo, kakor se zairjuje v parlamentarnih krogih, gosp. Pasić udeležil pogajanj za sestavo koncentracijske vlade. Minister za zunanje stvari, dr. Trumbić sedaj ne pride v Beograd, ker mora ostati v Parizu, da se podvrže majhni kirurški operaciji. Čeprav je znano, da gosp. Pasić ne želi več aktivno delovati v politiki, vendar meni veliko število radikalnih poslancev, da bo vendarle moral sprejeti mandat za sestavo koncentracijske vlade in sicer zaradi tega, ker želi g. Protić vsled žalosti v rodbini, da se za nekoliko časa odtegne političnemu delovanju.

Lačni naj nasitijo lačne.

LDU Pariz, 28. marca. »Chicago Tribune« javlja iz Londona, da so Čehoslovaki, Jugosloveni in Romuni dobili od zaveznikov nujni nalog, naj takoj pripomorejo z živili ozemlju, ki trpi na bedi. Predvidene so celo nasilne naredbe za primer, da bi odrekli to pomoč. Grozni položaj, ki je dovedel do lakote celo v imovitejših slojih, je dal povod k temu koraku zaveznikov. (Mi sami nimamo živil, sedaj pa naj jih damo še drugim na ukaz antante. Ali smo suvereni ali smo le hlapci antante? Op. ur.)

Prehrana Avstrije.

LDU Dunaj, 28. marca. Ameriški sekretariat je družbo za nabavo žita v avstrijski vladi pooblastil, da nabavi 20.000 ton pšenične moke. Anglija je izjavila, da je pripravljena kreditirati troške za prevažanje in za zavarovanje, ter preskrbeti potrebni prostor na ladjah. Prva pošiljatev moke se pričakuje v Trstu proti koncu aprila. Vsled te velikopotezne pomožne akcije antante in z ozirom na doslej obljubljene pošiljatve žita iz inozemstva je popolnoma zagotovljena preskrba žita do septembra t. l.

Gospodarski kongres v Zagrebu.

LDU Beograd, 28. marca. Sporazumno z zvezo poljedelskih zadrug se bo vršil v Zagrebu velik kongres, na katerem se bodo razpravljala gospodarska in socialna vprašanja.

Vojaštvo, predpogoj za državno službo.

LDU Beograd, 28. marca. Vojni minister je v sporazumu z ostalimi ministri odredil, da se ne more nihče sprejeti v državno službo, dokler ni zadostil svojim vojaškim obveznostim.

Zbližanje med Francijo in Vatikanom.

LDU Pariz, 27. marca. Tukajšnji listi prinašajo brzojavko iz Rima, da je došel tjakaj francoski diplomat Doucet, ki ima nalogo, da na licu mesta prouči vprašanje

vzpostavitve odnošajev med Francijo in sv. Stolico. V torek je posevil kardinala Gasparija, msgr. Terettija in msgr. Tedeschinija. Francoski zastopnik ne bo sprejet od papeža ker njegova misija še nima službenega značaja in ker ima samo nalogo, da stopi v stike s papeževim državnim tajnikom.

Navodila za izvršitev mirovne pogodbe.

LDU Beograd, 27. marca. Predsedništvo ministrskega sveta je izdalo v tisku navodila za izvršitev mirovne pogodbe v Nemčiji. Navodila so namenjena našim državljanom, ki imajo interese v Nemčiji.

Pogajanja z Grško.

LDU Beograd, 27. marca. Grška vlada se je začela pogajati z našo vlado o izvozu določenega kontingenta goveje živine v Grčijo. Obenem je prosila, da bi naša vlada proučila vprašanje glede zgradbe drugega tira na glavni progi do grške meje, ker sedanja proga ne zadošča prometu med obema državama.

Čehoslovaški konzul v Sarajevu.

LDU Sarajevo, 28. marca. Novi čehoslovaški konzul v Sarajevu, dr. Andrijan, bo jutri prevzel svoje agende.

Železniška proga Niš-Kneževac.

LDU Beograd, 27. marca. Iz začetka naše države se dela na gradnji pre-

dora na železniški progi Niš—Kneževac. Te proga bi bila morala biti že jeseni 1915 gotova, toda Bolgari so jo razdejali in jo bodo letos težko mogoče dovršiti.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek 30.: »Kristova drama«. Ab. A—31.
V sredo 31.: »Kristova drama«. Ab. B—32.
V četrtek, petek in soboto zaprto.
V nedeljo 4. aprila popoldan ljudska predstava ob znižanih cenah »Kristova drama«. Zvečer: »Hasanaginica«. Ab. A—32.
V ponedeljek 5. popoldan dijaška predstava ob znižanih (dijaških) cenah »Kristova drama«. Zvečer: »Knjiga za pritožbe«. Izven abon.
V torek 6.: »Gospodje sinovi«. Ab. B—33.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Proda se glasovir (Flügel). Nova vas, Vrtna ulica 11.

Prva slovenska brivnica se slavnemu občinstvu priporoča. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič).

Za Beograd išče se pošteno dekle, ki navadno hrano dobro kuha. Oglasi se naj v vili 15, Badleva ulica pod Kalvarijo.

A. Vertnik

trgovina z mešanim blagom in premogom

Sodnijska ulica 17

☛ priporoča se občinstvu. ☚

Občinska hranilnica v Mariboru

(prej Gemeinde-Sparkasse)

Orožnova ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši.

Stanje hranilnih vlog . . . . . K 42,442.640·26

Rezervni fondi . . . . . K 2,749.997·67

==== Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. ====

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji točasno običajni obrestni meri.

Uradije vsak dan od 8.—12. ure razun nedelje in praznikov.